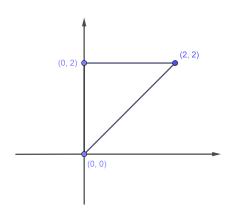
Neprekidna dvodimenzionalna slučajna promenljiva i njene transformacije.

Zadatak 1

Postavka: Dvodimenzionalna slučajna promenljiva (X,Y) data je gustinom:

$$\varphi_{X,Y}(x,y) = \begin{cases} a(x+y), & (x,y) \in T \\ 0, & (x,y) \notin T \end{cases},$$

gde je Ttrougao sa temenima $(0,0),\,(2,2)$ i (0,2).

- (a) Odrediti konstantu a.
- (b) Naći funkciju raspodele slučajne promenljive (X, Y).
- (c) Ispitati nezavisnost X i Y.
- (d) Naći $\varphi_{X|\{Y=y\}}(x)$.
- (e) Naći $F_{X|\{Y=y\}}(x)$.

Rešenje:

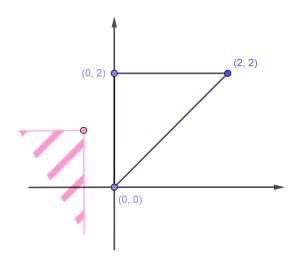
(a) Da bi navedena funkcija stvarno bila funkcija gustine treba da važi:

$$1 = \int_{-\infty}^{\infty} \int_{-\infty}^{\infty} \varphi_{X,Y}(x,y) dx dy = \int_{0}^{2} \int_{x}^{2} a(x+y) dy dx = 4a. \text{ Odakle sledi da je } a = \frac{1}{4}.$$

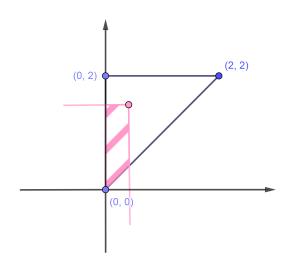
(b)
$$F_{X,Y}(x,y) = \int_{-\infty}^{x} \int_{-\infty}^{y} \varphi_{X,Y}(u,v) dv du$$
.

Razlikujemo sledeće slučajeve:

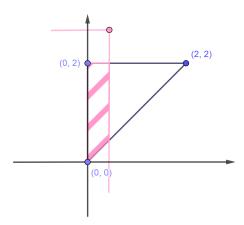
(1°) za
$$x \leq 0$$
ili $y \leq 0$ $F_{X,Y}(x,y) = 0$

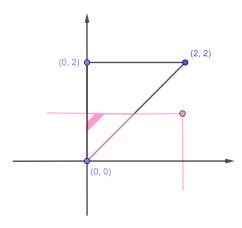
(2°) za
$$x \in (0,2)$$
 i $y \in (x,2]$ $F_{X,Y}(x,y) = \int_{0}^{x} \int_{u}^{y} \frac{1}{4}(u+v)dvdu$

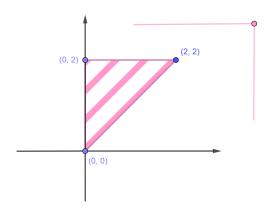
(3°) za
$$x\in(0,2]$$
i $y>2$ $F_{X,Y}(x,y)=\int\limits_0^x\int\limits_u^2\frac{1}{4}(u+v)dvdu$

(4°) za
$$y\in(0,2]$$
i $x>y$ $F_{X,Y}(x,y)=\int\limits_0^y\int\limits_u^y\frac{1}{4}(u+v)dvdu$

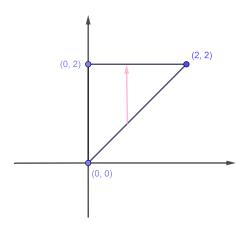
(5°) za
$$x>2$$
i $y>2$ $F_{X,Y}(x,y)=1$

(c) Treba ispitati da li važi $\varphi_{X,Y}\left(x,y\right)=\varphi_{X}\left(x\right)\cdot\varphi_{Y}\left(y\right).$

Prvo nalazimo
$$\varphi_{X}\left(x\right)$$
 kao $\varphi_{X}\left(x\right)=\int\limits_{-\infty}^{\infty}\varphi_{X,Y}\left(x,y\right)\,dy,\,x\in\mathbb{R}$.

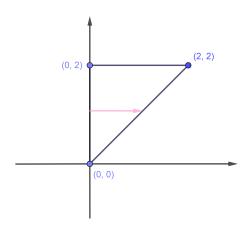
Razlikujemo dva slučaja $x \in (0,2)$ i $x \notin (0,2)$, što vidimo sa slike:

$$\varphi_{X}\left(x\right) = \left\{ \begin{array}{l} \int\limits_{x}^{2} \frac{1}{4}(x+y) \, dy & , \quad x \in (0,2) \\ 0 & , \quad x \notin (0,2) \end{array} \right. = \left\{ \begin{array}{l} \frac{1}{4} \left(2 + 2x - \frac{3x^{2}}{2}\right) & , \quad x \in (0,2) \\ 0 & , \quad x \notin (0,2) \end{array} \right. .$$

Sada nalazimo
$$\varphi_{_{Y}}\left(y\right)$$
ka
o $\varphi_{_{Y}}\left(y\right)=\int\limits_{-\infty}^{\infty}\varphi_{_{X,Y}}\left(x,y\right)\,dx,\,y\in\mathbb{R}$.

Razlikujemo dva slučaja $y \in (0,2)$ i $y \notin (0,2)$, što vidimo sa slike:

$$\varphi_{Y}(y) = \begin{cases} \int_{0}^{y} \frac{1}{4}(x+y) dx & , y \in (0,2) \\ 0 & , y \notin (0,2) \end{cases} = \begin{cases} \frac{3y^{2}}{8} & , y \in (0,2) \\ 0 & , y \notin (0,2) \end{cases}.$$

Očigledno je $\varphi_{\scriptscriptstyle{X,Y}}\left(x,y\right)\neq\varphi_{\scriptscriptstyle{X}}\left(x\right)\cdot\varphi_{\scriptscriptstyle{Y}}\left(y\right)$ tako da Xi Ynisu nezavisne.

(d) Uslovnu gustinu $\varphi_{\scriptscriptstyle X|\{Y=y\}}\left(x\right)$ nalazimo za $y\in\left(0,2\right)$ na sledeći način:

$$\begin{split} &\varphi_{\scriptscriptstyle X\mid \{Y=y\}}\left(x\right) = \frac{\varphi_{\scriptscriptstyle X,Y}\left(x,y\right)}{\varphi_{\scriptscriptstyle Y}\left(y\right)} = \\ &= \left\{ \begin{array}{l} \frac{1}{4}(x+y) \\ \frac{3}{8}y^2 \end{array} \right., \quad x \in (0,y) \\ &= \left\{ \begin{array}{l} \frac{2}{3} \cdot \frac{x+y}{y^2} &, \quad x \in (0,y) \\ 0 &, \quad \text{inače} \end{array} \right.. \end{split}$$

(e)
$$F_{X|\{Y=y\}}(x) = \int_{-\infty}^{x} \varphi_{X|\{Y=y\}}(t) dt$$
.

Razlikovaćemo tri slučaja:

1° za
$$x \le 0$$
 $F_{X|\{Y=y\}}(x) = 0$,

2° za
$$0 < x \le y$$
 $F_{X|\{Y=y\}}(x) = \int_{0}^{x} \frac{2}{3} \cdot \frac{t+y}{y^2} dt = \frac{2}{3y^2} (\frac{x^2}{2} + yx),$

$$3^{\circ}$$
 za $x > y F_{X|\{Y=y\}}(x) = 1$.

Konačno
$$F_{X|\{Y=y\}}(x)=\left\{ egin{array}{ccc} 0 & , & x\leq 0 \\ \\ \dfrac{2}{3y^2}\Big(\dfrac{x^2}{2}+yx\Big) & , & 0< x\leq y \\ & 1 & , & x>y \end{array} \right.$$

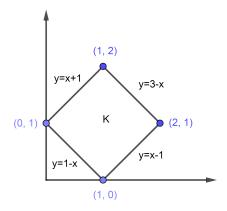
Zadatak 2

POSTAVKA: Iz kvadrata sa temenima (1,0), (2,1), (1,2) i (0,1) na slučajan način se bira tačka (X,Y).

- (a) Naći gustinu slučajne promenljive (X, Y).
- (b) Ispitati nezavisnost X i Y.

Rešenje:

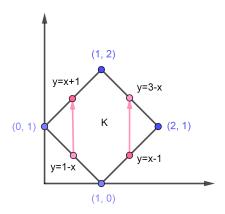
(a)
$$\varphi_{X,Y}(x,y) = \begin{cases} \frac{1}{m(K)} &, & (x,y) \in K \\ 0 &, & (x,y) \notin K \end{cases} = \begin{cases} \frac{1}{2} &, & (x,y) \in K \\ 0 &, & (x,y) \notin K \end{cases}$$
, gde je K kvadrat sa slike:

(b) Treba ispitati da li važi $\varphi_{X,Y}\left(x,y\right)=\varphi_{X}\left(x\right)\cdot\varphi_{Y}\left(y\right).$

Prvo nalazimo $\varphi_{X}\left(x\right)$ kao $\varphi_{X}\left(x\right)=\int\limits_{-\infty}^{\infty}\varphi_{X,Y}\left(x,y\right)\,dy,\,x\in\mathbb{R}$.

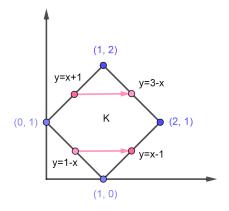
Razlikujemo tri slučaja $x \in (0,1], x \in (1,2)$ i $x \notin (0,2)$, što vidimo sa slike:

$$\varphi_{_{X}}\left(x\right) = \begin{cases} \int\limits_{1-x}^{x+1} \frac{1}{2} \, dy &, \quad x \in (0,1] \\ \int\limits_{1-x}^{1-x} \frac{1}{2} \, dy &, \quad x \in (1,2) \\ 0 &, \quad x \notin (0,2) \end{cases} = \begin{cases} x &, \quad x \in (0,1] \\ 2-x &, \quad x \in (1,2) \\ 0 &, \quad x \notin (0,2) \end{cases}$$

Sada nalazimo $\varphi_{_{Y}}\left(y\right)$ ka
o $\varphi_{_{Y}}\left(y\right)=\int\limits_{-\infty}^{\infty}\varphi_{_{X,Y}}\left(x,y\right)\,dx,\,y\in\mathbb{R}$.

Razlikujemo tri slučaja $y \in (0,1], y \in (1,2)$ i $y \notin (0,2),$ što vidimo sa slike:

$$\varphi_{Y}(y) = \begin{cases} \int_{1-y}^{y+1} \frac{1}{2} dx & , y \in (0,1] \\ \int_{1-y}^{1-y} \frac{1}{2} dx & , y \in (1,2) \end{cases} = \begin{cases} y & , y \in (0,1] \\ 2-y & , y \in (1,2) \\ 0 & , y \notin (0,2) \end{cases}$$

Očigledno je $\varphi_{\scriptscriptstyle X,Y}\left(x,y\right)\neq\varphi_{\scriptscriptstyle X}\left(x\right)\cdot\varphi_{\scriptscriptstyle Y}\left(y\right)$ tako da Xi Ynisu nezavisne.

Zadatak 3

Postavka: Tačka X se na slučajan način bira iz intervala (0,1), a tačka Y iz intervala (X,1). Naći raspodelu slučajne promenljive Y.

Rešenje:

Slučajna promenljiva X ima uniformnu $\mathcal{U}(0,1)$ raspodelu. Slučajna promenljiva Y pri X=x ima $\mathcal{U}(x,1)$ raspodelu. Njihove gustine su redom:

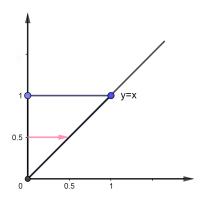
$$\varphi_{x}\left(x\right) = \left\{ \begin{array}{ll} 1, & x \in (0,1) \\ 0, & x \notin (0,1) \end{array} \right.,$$

$$\varphi_{\scriptscriptstyle Y|\{X=x\}}}\left(y\right) = \left\{ \begin{array}{ll} \frac{1}{1-x}, & y \in (x,1) \\ 0, & y \not \in (x,1) \end{array} \right..$$

Na osnovu zadatih gustina dobijamo $\varphi_{X,Y}\left(x,y\right)=\varphi_{X}\left(x\right)\cdot\varphi_{Y\mid\{X=x\}}\left(y\right)=\left\{ \begin{array}{cc} \frac{1}{1-x}, & (x,y)\in D\\ 0, & (x,y)\not\in D \end{array} \right.,$ gde je $D=\left\{\left(x,y\right)\mid x\in(0,1)\ \wedge\ y\in(x,1)\right\}.$

Sada nalazimo
$$\varphi_{Y}\left(y\right)$$
 kao $\varphi_{Y}\left(y\right)=\int\limits_{-\infty}^{\infty}\varphi_{X,Y}\left(x,y\right)\,dx,\,y\in\mathbb{R}$.

Razlikujemo dva slučaja $y \in (0,1)$ i $\tilde{y} \notin (0,1)$, što vidimo sa slike:

•
$$y \in (0,1)$$
: $\varphi_Y(y) = \int_0^y \frac{1}{1-x} dx = \dots = \ln\left(\frac{1}{1-y}\right),$

•
$$y \notin (0,1) : \varphi_{Y}(y) = 0.$$

Zadatak 4

Postavka: Dvodimenzionalna slučajna promenljiva (X,Y) ima raspodelu datu gustinom:

$$\varphi_{X,Y}(x,y) = A(x+y), \quad 0 < x < 1, \ 0 < y < x^2.$$

- (a) Izračunati konstantu A.
- (b) Naći gustinu slučajne promenljive Z = XY.

Rešenje:

Označimo sa $D = \{(x, y) \in \mathbb{R}^2 \mid 0 < x < 1 \ \land \ 0 < y < x^2\}$

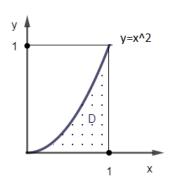
$$\varphi_{\scriptscriptstyle X,Y}\left(x,y\right) = \left\{ \begin{array}{cc} A\left(x+y\right), & & (x,y) \in D \\ 0, & & (x,y) \not\in D \end{array} \right. .$$

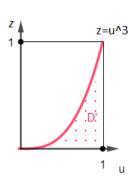
(a)
$$1 = \int_{D} \varphi_{X,Y}(x,y) \, dx dy = \int_{0}^{1} \left(\int_{0}^{x^{2}} A(x+y) \, dy \right) dx =$$

$$= A \int_{0}^{1} \left(xy \Big|_{0}^{x^{2}} + \frac{y^{2}}{2} \Big|_{0}^{x^{2}} \right) dx = A \int_{0}^{1} \left(x^{3} + \frac{x^{4}}{2} \right) dx = \frac{7}{20} A,$$
pa sledi da je $A = \frac{20}{7}$.

(b) Prvi način:

Dodefinišemo U = X i posmatramo transformaciju $f: (X,Y) \to (U,Z)$ datu sa U = X, Z = XY. Transformacija f je neprekidna i monotona po obe komponente, i slika oblast D u oblast $D' = f(D) = \{(u,z) \in \mathbb{R}^2 \mid 0 < u < 1 \land 0 < z < u^3\}$, što se vidi na slici:

Funkcija f je bijektivna pa postoji inverzna funkcija $f^{-1}:(U,Z)\to (X,Y)$ data sa $X=U,\ Y=\frac{Z}{U}$ (tj. $f^{-1}(u,z)=\left(u,\frac{z}{u}\right)$) i $\mathcal{J}_{f^{-1}}(u,z)=\left|\begin{array}{cc}x_u&x_z\\y_u&y_z\end{array}\right|=\left|\begin{array}{cc}1&0\\-\frac{z}{u^2}&\frac{1}{u}\end{array}\right|=\frac{1}{u}.$

Dobijamo:

$$\varphi_{U,Z}(u,z) = \varphi_{X,Y}(f^{-1}(u,z)) \cdot |\mathcal{J}_{f^{-1}}(u,z)| =$$

$$= \varphi_{X,Y}(u,\frac{z}{u}) \cdot \frac{1}{u} = \begin{cases} \frac{20}{7} \left(1 + \frac{z}{u^2}\right) &, & (u,z) \in D' \\ 0 &, & (u,z) \notin D' \end{cases}.$$

Gustinu slučajne promenljive Z nalazimo kao marginalnu gustinu slučajnog vektora (U, Z).

Za
$$z \in (0,1)$$
 je: $\varphi_{z}(z) = \int_{-\infty}^{\infty} \varphi_{U,z}(u,z) du = \int_{\sqrt[3]{z}}^{1} \frac{20}{7} \left(1 + \frac{z}{u^{2}}\right) du = \frac{20}{7} \frac{\sqrt[3]{z} - \sqrt[3]{z^{2}} - \sqrt[3]{z^{4}} + z}{\sqrt[3]{z}}$. Dakle:

$$\varphi_{Z}(z) = \begin{cases} \frac{20}{7} \left(1 - z + z^{\frac{2}{3}} - z^{\frac{1}{3}} \right) &, z \in (0, 1) \\ 0 &, z \notin (0, 1) \end{cases}.$$

Drugi način:

$$\begin{split} F_{Z}\left(z\right) &= \mathsf{P}\left(Z < z\right) = \mathsf{P}\left(XY < z\right) \stackrel{X > 0}{=} \mathsf{P}\left(Y < \frac{z}{X}\right) = \iint\limits_{S_{z}} \varphi_{X,Y}\left(x,y\right) dx dy \\ \text{gde je } S_{z} &= \left\{\left(x,y\right) \in \mathbb{R}^{2} \mid \ y < \frac{z}{x}\right\} \cap D \text{ (vidi sliku ispod)}. \end{split}$$

 $y = \frac{z}{x}, z > 1$ $y = \frac{1}{x}$ $y = \frac{1}{x}, z \in (0,1)$ $y = \frac{z}{x}, z < 0$

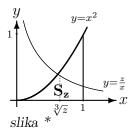
Za $z \leq 0$ je očigledno $S_z = \emptyset$, pa je $F_z(z) = 0$.

Za $0 < z \le 1$ (vidi sliku *) je:

$$F_{z}\left(z\right) = \int\limits_{0}^{\sqrt[3]{z}} \left(\int\limits_{0}^{x^{2}} \frac{20}{7}\left(x+y\right)dy\right)dx + \int\limits_{\sqrt[3]{z}}^{1} \left(\int\limits_{0}^{\frac{z}{x}} \frac{20}{7}\left(x+y\right)dy\right)dx =$$

$$= \frac{1}{7}\sqrt[3]{z^4} \left(5 + 2\sqrt[3]{z}\right) + \frac{10}{7}z\left(2 - 2\sqrt[3]{z} + \sqrt[3]{z^2} - z\right) =$$

$$= \frac{1}{7}z\left(20 - 15\sqrt[3]{z} + 12\sqrt[3]{z^2} - 10z\right).$$

Za 1 < z je očigledno $S_z = D$, pa je $F_z(z) = 1$.

Koristeći da je $\varphi_{z}\left(z\right)=F_{z}^{\prime}\left(z\right),$ dobijamo

$$\varphi_{z}\left(z\right)=\left\{\begin{array}{cc} \frac{20}{7}\left(1-z+z^{\frac{2}{3}}-z^{\frac{1}{3}}\right) &, \quad z\in\left(0,1\right)\\ 0 &, \quad z\not\in\left(0,1\right) \end{array}\right..$$

Zadatak 5

Postavka: Neka su X i Y nezavisne slučajne promenljive pri čemu X ima eksponencijalnu $\mathcal{E}(1)$ raspodelu, a Y ima uniformnu $\mathcal{U}(0,1)$ raspodelu. Naći raspodelu slučajne promenljive Z=X+Y.

Rešenje:

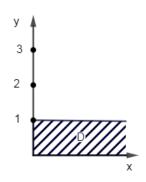
RESENJE:
$$X: \mathcal{E}(1) \to \varphi_X(x) = \begin{cases} e^{-x} &, x > 0 \\ 0 &, x \leq 0 \end{cases} Y: \mathcal{U}(0,1) \to \varphi_Y(y) = \begin{cases} 1 &, y \in (0,1) \\ 0 &, y \notin (0,1) \end{cases}$$

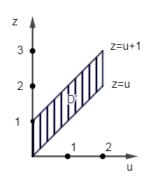
$$X \text{ i } Y \text{ nezavisne} \to \varphi_{X,Y}(x,y) = \varphi_X(x) \cdot \varphi_Y(y) = \begin{cases} e^{-x} &, (x,y) \in D \\ 0 &, (x,y) \notin D \end{cases}$$

$$\text{gde je oblast } D \text{ data sa } D = \{(x,y) \in \mathbb{R}^2 : x > 0 \land y \in (0,1) \}.$$

Prvi način:

Dodefinišemo U = X i posmatramo transformaciju $f: (X,Y) \to (U,Z)$ datu sa U = X, Z = X + Y. Transformacija f je neprekidna i monotona po obe komponente, i slika oblast D u oblast $D' = f(D) = \{(u,z) \in \mathbb{R}^2 \mid u > 0 \land u < z < u + 1\}$, što se vidi na slici:

Funkcija
$$f$$
 je bijektivna pa postoji inverzna funkcija $f^{-1}:(U,Z)\to (X,Y)$ data sa $X=U,$ $Y=Z-U$ (tj. $f^{-1}(u,z)=(u,z-u)$) i $\mathcal{J}_{f^{-1}}(u,z)=\begin{vmatrix} x_u & x_z \\ y_u & y_z \end{vmatrix}=\begin{vmatrix} 1 & 0 \\ -1 & 1 \end{vmatrix}=1.$

Dobijamo:
$$\varphi_{U,Z}(u,z) = \varphi_{X,Y}(u,z-u) \cdot |1| = \begin{cases} e^{-u} &, & (u,z) \in D' \\ 0 &, & (u,z) \notin D' \end{cases}$$
.

Gustinu slučajne promenljive Z nalazimo kao marginalnu gustinu slučajnog vektora (U, Z).

Za
$$z \in (-\infty, 0]$$
 je $\varphi_z(z) = 0$

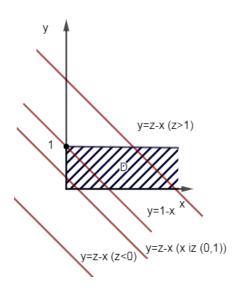
Za
$$z \in (0,1]$$
 je: $\varphi_z(z) = \int_{-\infty}^{\infty} \varphi_{\scriptscriptstyle U,Z}(u,z) \, du = \int_{0}^{z} e^{-u} du = 1 - e^{-z}$.

Za
$$z \in (1, \infty)$$
 je $\varphi_z(z) = \int_{-\infty}^{\infty} \varphi_{u,z}(u, z) du = \int_{z-1}^{z} e^{-u} du = e^{-(z-1)} - e^{-z}$.

$$\varphi_{z}\left(z\right) = \left\{ \begin{array}{ccc} 0 & , & z \in (-\infty, 0] \\ 1 - e^{-z} & , & z \in (0, 1] \\ e^{-(z-1)} - e^{-z} & , & z \in (1, \infty) \end{array} \right..$$

Drugi način:

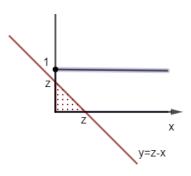
$$\begin{split} F_{Z}\left(z\right) &= \mathsf{P}\left(Z < z\right) = \mathsf{P}\left(X + Y < z\right) = \mathsf{P}\left(Y < z - X\right) = \iint\limits_{S_{z}} \varphi_{X,Y}\left(x,y\right) dx dy \\ \text{gde je } S_{z} &= \left\{\left(x,y\right) \in \mathbb{R}^{2} \mid \ y < z - x\right\} \cap D \text{ (vidi sliku ispod)}. \end{split}$$

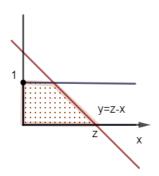
Za $z \leq 0$ je očigledno $S_z = \emptyset$, pa je $F_z(z) = 0$.

Za
$$0 < z \le 1$$
 je:

$$F_{z}\left(z\right)=\int\limits_{0}^{z}\int\limits_{0}^{z-x}e^{-x}dydx=...=z+e^{-z}-1,$$
 što se vidi sa slike:

Za
$$z>1$$
 je:
$$F_z\left(z\right)=\int\limits_0^1\int\limits_0^{z-y}e^{-x}dxdy=...=1-e^{-z+1}+e^{-z},$$
 što se vidi sa slike:

Zadatak 6

Postavka: Dato je strujno kolo na slici, u kome prekidači rade nezavisno jedan od drugog i imaju vreme rada sa eksponencijalnom raspodelom $\mathcal{E}(2)$. Naći raspodelu slučajne promenljive koja predstavlja vreme rada celog strujnog kola.

$$T_1$$
 T_2
 T_3

Rešenje:

Neka su T_1 , T_2 , T_3 slučajne promenljive koje predstavljaju vremena rada odgovarajućih prekidača, pri čemu sve tri imaju istu $\mathcal{E}(2)$ raspodelu sa gustinom i funkcijom raspodele:

$$\varphi_{_T}(t) = \left\{ \begin{array}{ccc} 0 & , & t < 0 \\ 2e^{-2t} & , & t \geq 0 \end{array} \right., \qquad F_{_T}(t) = \left\{ \begin{array}{ccc} 0 & , & t < 0 \\ 1 - e^{-2t} & , & t \geq 0 \end{array} \right..$$
 Neka je K slučajna promenljiva koja predstavlja vreme rada celog strujnog kola. Na osnovu opi-

Neka je K slučajna promenljiva koja predstavlja vreme rada celog strujnog kola. Na osnovu opisanih veza između prekidača zaključujemo da je $K = \min\{T_1, \max\{T_2, T_3\}\}$. Uvedimo pomoćnu slučajnu promenljivu $S = \max\{T_2, T_3\}$ čiju ćemo raspodelu najpre naći:

$$\begin{split} F_{\scriptscriptstyle S}\left(s\right) &= \mathsf{P}\left(S < s\right) = \mathsf{P}\left(\max\left\{T_2, T_3\right\} < s\right) = \mathsf{P}\left(T_2 < s, T_3 < s\right) = \\ \mathsf{P}\left(T_2 < s\right) \mathsf{P}\left(T_3 < s\right) &= F_{\scriptscriptstyle T}\left(s\right) F_{\scriptscriptstyle T}\left(s\right) = \left\{ \begin{array}{c} 0 & , & s < 0 \\ \left(1 - e^{-2s}\right)^2 & , & s \geq 0 \end{array} \right. \end{split}$$

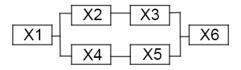
$$\varphi_{\scriptscriptstyle S}\left(s\right) = \left(F_{\scriptscriptstyle S}\left(s\right)\right)' = \left\{ \begin{array}{ccc} 0 & , & s < 0 \\ 4e^{-2s}\left(1 - e^{-2s}\right) & , & s \geq 0 \end{array} \right. .$$

Sada nalazimo raspodelu slučajne promenljive $K = \min\{T_1, S\}$:

$$\begin{split} F_{\scriptscriptstyle K} \left(k \right) &= \mathsf{P} \left(K < k \right) = \mathsf{P} \left(\min \left\{ T_1, S \right\} < k \right) = 1 - \mathsf{P} \left(\min \left\{ T_1, S \right\} \ge k \right) = \\ &= 1 - \mathsf{P} \left(T_1 \ge k, S \ge k \right) = 1 - \mathsf{P} \left(T_1 \ge k \right) \mathsf{P} \left(S \ge k \right) = \\ &= 1 - \left(1 - \mathsf{P} \left(T_1 < k \right) \right) \left(1 - \mathsf{P} \left(S < k \right) \right) = \\ &1 - \left(1 - F_{\scriptscriptstyle T} \left(k \right) \right) \left(1 - F_{\scriptscriptstyle S} \left(k \right) \right) = \left\{ \begin{array}{c} 0 & , & k < 0 \\ 1 + e^{-6k} - 2e^{-4k} & , & k \ge 0 \end{array} \right. \\ \varphi_{\scriptscriptstyle K} \left(k \right) = \left(F_{\scriptscriptstyle K} \left(k \right) \right)' = \left\{ \begin{array}{c} 0 & , & k < 0 \\ 8e^{-4k} - 6e^{-6k} & , & k \ge 0 \end{array} \right. \end{split}$$

Zadatak 7

Postavka: Dato je strujno kolo na slici, u kome prekidači rade nezavisno jedan od drugog i imaju vreme rada sa eksponencijalnom raspodelom $\mathcal{E}(1)$. Naći raspodelu slučajne promenljive Y koja predstavlja vreme rada celog strujnog kola.

Rešenje:

Neka su X_1 , X_2 , X_3 , X_4 , X_5 , X_6 slučajne promenljive koje predstavljaju vremena rada odgovarajućih prekidača, pri čemu svih šest ima istu $\mathcal{E}(1)$ raspodelu sa gustinom i funkcijom raspodele:

$$\varphi_{\scriptscriptstyle X}\left(x\right) = \left\{ \begin{array}{l} 0 & , & x < 0 \\ e^{-x} & , & x \geq 0 \end{array} \right., \qquad F_{\scriptscriptstyle X}\left(x\right) = \left\{ \begin{array}{l} 0 & , & x < 0 \\ 1 - e^{-x} & , & x \geq 0 \end{array} \right..$$

Nađimo prvo raspodelu slučajne promenljive T koja predstavlja deo strujnog kola koji je dat na sledećoj slici:

 $T = min\{X_2, X_3\}$ pa je:

za
$$t \geq 0$$
:
$$F_{_T}(t) = P(T < t) = P(\min\{X_2, X_3\} < t) = 1 - P(\min\{X_2, X_3\} \geq t) = 1 - P(X_2 \geq t, X_3 \geq t) = 1 - P(X_2 \geq t, X_3 \geq t) = 1 - P(X_2 \geq t) \cdot P(X_3 \geq t) = 1 - (1 - P(X_2 < t)) \cdot (1 - P(X_3 < t)) = 1 - (1 - F_{_X}(t)) \cdot (1 - F_{_X}(t)) = 1 - e^{-2t},$$

za
$$t < 0$$
: $F_{T}(t) = 0$.

Nađimo sada raspodelu slučajne promenljive S koja predstavlja deo strujnog kola koji je dat na sledećoj slici:

 $S=\max\{T_1,T_2\}$ pri čemu T_1 i T_2 imaju istu raspodelu kao i Ti važi:

 $za \ s > 0$:

$$\begin{array}{l} Za \ s \geq 0. \\ F_{_{S}}\left(s\right) \, = \, P(S \, < \, s) \, = \, P(\max\{T_{1},T_{2}\} \, < \, s) \, = \, P(T_{1} \, < \, s,T_{2} \, < \, s) \, = \, P(T_{1} \, < \, s)P(T_{2} \, < \, s) \, = \, F_{_{T}}\left(s\right) \cdot F_{_{T}}\left(s\right) = (1-e^{-2s})^{2}, \end{array}$$

za
$$s < 0$$
: $F_s(s) = 0$.

I konačno nalazimo raspodelu slučajne promenljive Y koja se sada može predstaviti kao $Y = min\{X_1, S, X_6\}$:

Dobijamo

za $y \ge 0$:

$$\begin{split} F_{_Y}\left(y\right) &= P(Y < y) = P(\min\{X_1, S, X_6\} < y) = 1 - P(\min\{X_1, S, X_6\} \ge y) = \\ 1 - P(X_1 \ge y, S \ge y, X_6 \ge y) &= 1 - P(X_1 \ge y) \cdot P(S \ge y) \cdot P(X_6 \ge y) \\ &= 1 - (1 - P(X_2 < y)) \cdot (1 - P(S < y))(1 - P(X_6 < y)) = 1 - (1 - F_{_X}\left(y\right)) \cdot (1 - F_{_S}\left(y\right))(1 - F_{_X}\left(y\right)) = \\ 1 - e^{-2y}(1 - (1 - e^{-2y})^2), \end{split}$$

za
$$y < 0$$
: $F_{Y}(y) = 0$.